

вилистического цикла, сложно, необходимо усовершенствовать формы самостоятельной работы студентов, а также осуществлять постоянный контроль со стороны преподавателей. Этому поможет дистанционная работа преподавателя и студента через сеть Интернет, которая должна включаться в объем учебной нагрузки преподавателя и оплачиваться.

3. Направлением усовершенствования подготовки будущих специалистов юридического профиля может и должно стать введение в учебный процесс принципиально новых учебных дисциплин. К их числу следует отнести в первую очередь торговое право. В отличие от Республики Беларусь в Российской Федерации коммерческое (торговое) право – специальная учебная дисциплина, введенная начиная с 1999–2000-х гг. в качестве обязательной дисциплины и предусмотренная государственным образовательным стандартом высшего профессионального образования. Представляется, что введение такой дисциплины, как торговое право, будет способствовать углублению базовой юридической подготовки будущих юристов.

4. Переход Республики Беларусь к 4-летней подготовке специалистов юридического профиля также требует пересмотра всего методического обеспечения учебных дисциплин, в том числе и дисциплин цивилистического цикла. Усовершенствование подготовки юристов не в последнюю очередь связано с использованием инновационных образовательных технологий. Среди них – внедрение мультимедийных курсов лекций, использование тестовых заданий как для определения исходных знаний студентами того или иного вопроса, так и для контроля степени усвоения студентами и слушателями знаний определенной темы, блока тем и учебной дисциплины в целом.

УДК 378.016:1/3

А.М. Сувалава, старшы выкладчык кафедры філасофіі і ідэалагічнай работы Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь

ІНАВАЦЫЙНЫЯ АДУКАЦЫЙНЫЯ ТЭХНАЛОГІІ Ў ВЫКЛАДАННІ САЦЫЯЛЬНА-ГУМАНІТАРНЫХ ДЫСЦЫПЛІН

Падыходы да тэорыі і практыкі адукацыі і выхавання ў сучасны перыяд прыкметна змяняюцца пад уплывам працэсаў глабалізацыі, інтэграцыі, развіцця мультымедычных сродкаў, выкарыстання інтэрнэта, дыстанцыйнага навучання. Усё гэта вядзе да выкарыстання іна-

вацыйных адукацыйных тэхналогій, якія з'яўляюцца адным з істотных кампанентаў адукацыйнай дзейнасці любой навучальнай установы. Менавіта інавацыйная дзейнасць не толькі фарміруе аснову для стварэння канкурэнтаздольнасці той ці іншай установы на рынку адукацыйных паслуг, але і вызначае кірункі прафесійнага росту педагога, яго творчага пошуку, рэальна спрыяе асобаснаму росту навучэнцаў. Гэта, у сваю чаргу, прыводзіць да змены ролі адукацыі ў грамадстве, навучэнне з пасіўнага становішча актыўным. З'яўленне інавацыйных тэхналогій, звязанае з развіццём камп'ютарных сродкаў і сетак тэлекамунацый, дало магчымасць стварыць якасна новую інфармацыйна-адукацыйную прастору як аснову для развіцця і ўдасканалення сістэмы адукацыі.

Вядома, што гуманітарная адукацыя з усіх галін ведаў аказвае самае вялікае выхаваўчае ўздзеянне на навучэнцаў. Гуманітарныя навукі ўносяць вызначальны ўклад у развіццё культуры асобы, а гуманітарныя дысцыпліны дазваляюць сфарміраваць высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія маюць не толькі прафесійныя веды, але і інтэлектуальны, духоўны патэнцыял.

Ва ўстановах вышэйшай адукацыі значная ўвага надаецца выкладанню сацыяльна-гуманітарных дысцыплін (філасофія, сацыялогія, паліталогія і інш.) на базе інавацыйных інфармацыйных тэхналогій. Вялікія магчымасці для развіцця працэсу адукацыі прадастаўляюць сучасныя камп'ютарныя тэхналогіі. Пашыраным кірункам тут з'яўляецца выкарыстанне мультымедычных прэзентацый для падачы навучальнага матэрыялу. Акрамя гэтага, склалася сістэма эфектыўных інавацыйных адукацыйных тэхналогій і праграм, да якіх адносяцца: метадыка і тэхналогія дыстанцыйнага навучання, гульнявая тэхналогія, тэхналогіі дыферэнцыяцыі, практнага навучання, праблемага навучання і інш. Гэтыя метады павышаюць якасць навучання, а таксама скарачаюць час засваення вучэбнай дысцыпліны.

Гульня ў навучальным працэсе выкарыстоўваецца як сродак стымулявання навучэнцаў да пазнавальнай дзейнасці. Дзелавыя гульні адрозніваюцца эмацыянальнасцю, спрыяюць актывізацыі вучэбнай дзейнасці, абвастраюць інтэлектуальныя працэсы і, галоўнае, спрыяюць фарміраванню пазнавальнай цікавасці да вывучаемай дысцыпліны.

Эфектыўна таксама выкарыстоўваць у навучальным працэсе тэхналогію ўзроўневай дыферэнцыяцыі. Яе прымяненне мэтазгодна ў працы са студэнтамі і курсантамі першых курсаў, якія адрозніваюцца узроўнем ведаў і інтэлектуальнымі здольнасцямі. У дадзенай тэхналогіі ёсць шмат станоўчых момантаў, у прыватнасці выключаецца неапраўданае

і немэтазгоднае ўсярэдненне навучэнцаў і з'яўляецца магчымасць для кожнага навучацца на ўзроўні яго наяўнага патэнцыялу і здольнасцяў. Навучэнцы атрымліваюць індывідуальныя заданні, якія адпавядаюць іх узроўню падрыхтоўкі, але ў іх маюцца магчымасці для далейшага інтэлектуальнага росту.

Адной з важных умоў дасягнення мэтай на семінарскіх занятках з'яўляецца развіццё разумовай дзейнасці навучэнцаў, у прыватнасці выкарыстанне метаду праблемнага навучання. Ён спрыяе творчаму мысленню навучэнцаў, іх індывідуальнаму развіццю. Праблемнае навучанне ўключае ў сябе стварэнне праблемных сітуацый, якія навучэнцы павінны вырашыць, зыходзячы з уласных ведаў і жыццёвага вопыту. Выкарыстанне дадзенай тэхналогіі дапамагае авалодаць абагульненым спосабам падыходу да вырашэння праблемных сітуацый: аналізам фактаў, вылучэннем гіпотэз для іх тлумачэння, праверкай іх правільнасці і атрыманнем выніку дзейнасці.

Адным з перспектывных кірункаў у працэсе навучання і арганізацыі самастойнай працы навучэнцаў з'яўляецца тэхналогія праектнага навучання, у межах якой выкладчык стымулюе іх актыўнасць, яны вучацца самастойна атрымліваць веды з розных крыніц, развіваюць навыкі аналітычнага, крытычнага і творчага мыслення.

Аднак укараненне найноўшых інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій у адукацыю патрабуе паглыбленага аналізу пераваг і недахопаў выкарыстання мультымедычных комплексаў у навучальным працэсе. У галіне гуманітарных ведаў укараненне такіх навацый патрабуе асцярожнасці і прадуманасці, паколькі засваенне гуманітарных ведаў і выкладанне гуманітарных дысцыплін маюць сваю спецыфіку. У дадзеным выпадку не заўсёды маецца станоўчы вынік ад прымянення тэхнічных і тэхналагічных сродкаў у працэсе адукацыі з пункту гледжання выхаваўчага эфекту, таму іх варта выкарыстоўваць як дадатковы сродак адукацыі разам з традыцыйнымі метадамі і прыёмамі.

Акрамя таго, укараненне такіх тэхналогій спалучана з шэрагам цяжкасцяў: недастатковымі фінансавымі магчымасцямі многіх навучальных устаноў, цяжкасцямі ў перабудове іх арганізацыйных, адукацыйных і эканамічных працэсаў, кансерватызмам некаторых чыноўнікаў у адукацыйнай сферы і часткі педагогаў, недастатковым развіццём тэхналогій. Нягледзячы на відавочную неабходнасць у інавацыях, усё ж укараняць і выкарыстоўваць іх варта з асцярожнасцю. Неасцярожная інавацыйная дзейнасць можа прывесці да крызісу адукацыйнай сістэмы ўвогуле.

УДК 378.635

А.М. Сувалаў, дацэнт кафедры тэорыі і гісторыі дзяржавы і права Акадэміі МУС Рэспублікі Беларусь, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

ФАРМІРАВАННЕ ЎСТАНОЎКІ НА САМАСТОЙНАЕ НАВУЧАННЕ Ў КУРСАНТАЎ ПЕРШЫХ КУРСАЎ АКАДЭМІІ МУС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Першыя курсы навучання з пункту гледжання атрымання вышэйшай адукацыі маюць вызначальнае значэнне ў фарміраванні ўстаноўкі на самастойную інтэнсіўную працу навучэнца. Выработка кампетэнцый, напрацоўка курсантам уменняў і навыкаў самастойнай працы не толькі з'яўляюцца абавязковай умовай паспяховага навучання яго ва ўстанове вышэйшай адукацыі, але і выступае ў якасці гарантыі таго, што пасля заканчэння навучання выпускнік будзе здатны для пастаяннай рэфлексіі і самаадукацыі. Ён будзе мець магчымасць ва ўмовах сучасных патрабаванняў пастаянна аднаўляць раней атрыманыя і пры неабходнасці набываць ці выпрацоўваць новыя прафесійныя кампетэнцыі.

Аб'ёмы паступаючай інфармацыі і дынаміка развіцця сучасных тэхналогій патрабуюць ад вышэйшай школы падрыхтоўкі не вузкапрофільнага спецыяліста, які валодае абмежаваным прафесійным наборам пэўных кампетэнцый, а прафесіянала, які перш за ўсё здатны адэкватна ацэньваць свой узровень прафесійнай падрыхтоўкі, бачыць перспектывныя кірункі самаразвіцця, мець неабходныя навыкі і ўменні для самаадукацыі і павышэння сваёй прафесійнай кваліфікацыі.

Зыходзячы з абазначанага вышэй пасыла, можна сцвярджаць, што галоўнай метадалагічнай устаноўкай выкладчыка, які працуе на першых курсах, павінна стаць імкненне стварыць такія ўмовы для працы курсанта, якія б у найбольшай ступені спрыялі фарміраванню ў яго ўстойлівага пераканання аб тым, што атрыманне ведаў, выпрацоўка ўменняў і навыкаў, фарміраванне кампетэнцый з'яўляюцца вызначальнымі для яго асабістага развіцця, станаўлення яго як спецыяліста і прафесіянала. У гэтай сувязі важна, каб матывацыя да вучобы не стымулявалася бояззю негатыўных наступстваў у выглядзе нездавальняючых адзнак ці іншых падобнага роду праблем (пазбаўленне права на кароткатэрміновае звальненне, водпуск ці права на старэйшых курсах пражываць па-за казармай і г. д.). Найбольш прадукцыйным у гэтым плане ўяўляецца выкарыстанне пазітывных устаноў на вучобу, стымуляванне да самаадукацыі праз